

הצהרת בלפור

הצהרת בלפור היא מסמך שנחתם על ידי שר החוץ הבריטי, ארתור ג'יימס בלפור, ב-2 בנובמבר 1917, ועיקרה - הכרזה כי בריטניה תומכת בהקמת בית לאומי ליהודים בארץ ישראל. הצהרת בלפור נמסרה בעקבות הצעה שהוגשה לממשלת בריטניה על ידי ד"ר חיים וייצמן בשיתוף עם ההנהגה הציונית בבריטניה. ההצהרה הייתה ההישג המדיני הראשון של התנועה הציונית.

תוכן ההצהרה:

"ממשלת בריטניה רואה בעין יפה הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, והיא תפעל במיטב מאמציה להשגת מטרה זו, **בתנאי** שלא ייעשה דבר שיפגע בזכויות של העדות הלא-יהודיות בארץ ישראל (כלומר-הערבים) **ובתנאי** שלא ייעשה דבר שיפגע בזכויותיהם של היהודים בכל ארץ אחרת".

הקשיים שנובעים מניסוח ההצהרה:

1. בהצהרה יש שימוש במונחים **לא מחייבים**: "רואה בעין יפה", "תפעל במיטב מאמציה" – לא ברור איזו עזרה תגיש בריטניה.
2. המונח: "**בית לאומי**" – האם זו **מדינה** או **אוטונומיה** בחסות בריטניה?
3. היקף השטח של הבית הלאומי היהודי לא ברור. האם הכוונה **בכל ארץ ישראל** או רק **בחלק מן הארץ**?

האינטרסים של בריטניה לפירסום ההצהרה:

1. בריטניה הייתה מעוניינת בהצטרפותה של **ארצות הברית** למלחמה, וגם רצתה למנוע מה**שלטון הקומוניסטי** ברוסיה לפרוש מהמלחמה. היא פירסמה הצהרה אוהדת ליהודים כי היא האמינה שהיהודים בארצות הברית יכולים להשפיע על ממשלת ארצות הברית והיהודים ברוסיה יכולים להשפיע על השלטון הקומוניסטי להגשים את רצונה. המשמעות – **בריטניה ייחסה חשיבות מופרזת להשפעה היהודית בעולם**.
2. בריטניה רצתה בסיום המלחמה להשתלט על ארץ ישראל ועל המזרח התיכון בכלל, והיא ראתה ביהודים בעלי ברית נאמנים ולכן רצתה לזכות באהדתם ע"י פירסום הצהרת תמיכה בציונות.
3. בריטניה הייתה מעוניינת להתחמק מהתחייבויות קודמות שנתנה בזמן המלחמה לערבים ולצרפתים, ע"י פירסום ההצהרה.